

تاریخ ساسانیان

حسن پیرنیا (مشیرالدوله)

تصحیح و اضافات:

دکتر ایواندخت مرزبان

www.ketab.ir

انتشارات محور

سرشناسه	:	پیرنیا، حسن، ۱۲۵۲-۱۳۱۴
عنوان و نام پدید آور	:	تاریخ ساسانیان/حسن پیرنیا(مشیرالدوله): تصحیح و اضافات ایراندخت مرزبان.
مشخصات نشر	:	تهران، محور، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	:	۱۶۰ ص: مصور. شابک: ۲-۴۹-۶۷۹۶-۹۶۴-۹۷۸ فیا
موضوع	:	ایران -- تاریخ -- ساسانیان، ۲۲۶ - ۶۵۱ م
رده‌بندی کنگره	:	DSR ۴۰۳ / پ ۹ / ۱۳۹۰ ت ۲
رده‌بندی دیویی	:	۹۵۵/۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۳۸۹۲۰۶

.....

انتشارات محور

خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، (بین فروردین و فخررازی) خ وحید نظری پلاک ۸۲ طبقه ۴ واحد ۸ تلفن: ۰۹۱۲۱۸۶۷۷۴۳-۰۶۶۴۹۹۲۵۱-۶۶۴۹۹۲۵۱ پ ۱۳۱۴۵/۴۳۸

تاریخ ساسانیان

حسن پیرنیا (مشیرالدوله) - تصحیح و اضافات: ایراندخت مرزبان
چاپ اول - ۱۳۹۰ - شمارندگان ۱۲۰۰ - حروفچین و صفحه‌آرا -
جووچین - لیتوگرافی نگین - چاپ فراین - صحافی آزاده

شابک ۲-۴۹-۶۷۹۶-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۵
فصل اول: دوره‌ی دوم پارسی‌ها	
شاهان ساسانی.....	۹
جنگ با امپراتور روم.....	۱۵
خدمات شاپور هنگام صلح.....	۱۷
جنگ با روم شرقی.....	۳۵
جنگ‌های هیاظله.....	۴۰
جنگ با بیزانس.....	۴۴
مزدکی‌ها.....	۴۷
سیاست داخلی ساسانیان.....	۴۸
سیاست خارجه.....	۵۰
ترک‌ها.....	۵۵
خصوصیات انوشیروان.....	۵۸
خلع و قتل خسرو پرویز.....	۶۷
خصوصیات خسرو پرویز.....	۶۸
حرکت عرب‌های مسلمان به طرف ایران.....	۷۳
جنگ قادسیه و تصرف مدائن.....	۷۸
جنگ جلولاء.....	۸۱
جنگ نهاوند.....	۸۲
تسخیر ایالات ایران و فوت یزدگرد.....	۸۳
دهقانان و مقاومت.....	۸۶
اهمیت فرهنگی دهقانان.....	۹۶

فصل دوم: طبقات، تشکیلات، مسکوکات

۱۰۵	طبقات اجتماعی در دوره ساسانی
۱۰۷	تشکیلات اداری
۱۱۰	لشکری
۱۱۲	داوری محاکم در عصر ساسانی
۱۱۹	روابط ایران با دولت های خارجی
۱۲۱	مذاهب در دوره ی ساسانی
۱۲۴	آیین زرتشت
۱۲۷	مذهب مانی
۱۳۰	مذهب مزدکی
۱۳۲	مهرپرستی
۱۳۳	مذهب مسیحیت و بودایی
۱۳۵	معتقدات آریان های ایرانی از نظر تاریخ
۱۳۷	اخلاق
۱۳۹	زبان و کتب پهلوی
۱۴۲	ادبیات
۱۴۳	خط دوره ساسانی
۱۴۵	صنایع عصر ساسانی
۱۴۹	کتیبه های ساسانی
۱۵۳	خط نوشتاری
۱۵۴	منابع و مأخذ
۱۵۵	روش تحقیق

به نام خدا

پیشگفتار

سلسله ساسانی با طول عمر ۴۱۶ سال، آخرین دوران عصر باستانی ایران است. از تاریخ ۲۲۳ میلادی که اردشیر اول به تخت نشست تا سال ۶۵۲ میلادی که یزدگرد سوم کشته شد، مقطع خواندنی در تاریخ این سرزمین است.

«در ابتدای قرون سوم تا نیمه‌ی هفتم میلادی، خاندان پارسی ساسانی که بعد از مخامنشیان دومین خاندان پارس گفته می‌شوند، سکandar جربانی بود که در شرایط توفانی عصر خود، با همتی خستگی‌ناپذیر، استقلال و هویت ملی، اجتماعی، دینی و ادبی ایرانیان را در برابر هجوم‌های مختلف مذهبی، نظامی و هرج و مرج داخلی نگاه داشت.

ایران به رغم همه‌ی حوادث تاریخی و دست اندازی‌های بیگانه، قومی باقی مانده است با زبان و اندیشه‌ای مشخص و هویتی معین با پیشینه‌ای از مقاومت سترگ در فرهنگ».^(۱)

تاریخ ایران باستان، عصری نیست که صرفاً داستانی و تخیلی و اسطوره‌ای به ما رسیده باشد، راویان بسیاری از اعضاء ابتدای تشکیل قوم آریایی تا کنون، از تاریخ نگاران رومی و یونانی چون هرودوت گرفته تا آثار و کتیبه‌های به جا مانده تا مورخان ایرانی زرتشتی و برسد به مورخان عصر خلافت اسلامی چون «طبری» و منابع به جا مانده مانند «خدا ینامه» و بالاخص در عصر معاصر با پیدایش روش‌های کاوش و تحقیق و نقد، که دانشمندان اروپایی چون نولدکه - کریستن سن - گیرشمن... کاشف بسیاری از رموز و خبرهای مسلم عصر باستانی ایران بوده‌اند و اکنون با

دستان متبحر بزرگان تاریخ و ادبیات، متجاوز از نیم قرن اخیر کشورمان چون «حسن پیرنیا» «دکتر عبدالحسین زرین کوب» و در بسیاری دیگر، این مطالب پخته و شفاف گردیده است.

فصل اول، این کتاب شامل سرگذشت شاهان این سلسله و چگونگی به روی کار آمدن و رفتن آن‌ها و همچنین چگونگی سیاست‌ها و رفتار مملکت‌داری و در آخر نقل مقابله و مقاومت در جنگ با اعراب.

فصل دوم، با شرحی از طبقات و تشکیلات اداری و اقتصاد عصر ساسانی شروع و به مذاهب آن عصر مانند آیین زرتشت، مزدک، مانی و مذهب مسیحیت و بودایی در ایران، و در نهایت مطالبی راجع به صنایع و حجاری‌ها و کتیبه‌های ساسانی به پایان می‌رسد.

با آوردن مطالبی در باره منابع و مأخذ این کتاب و همچنین به منظور ترویج «به کار بردن روش تحقیق صحیح و علمی» چند صفحه‌ای به آموزش روش تحقیق تعلق دارد، تا جوانان محقق هرچه بیشتر به تحقیق با روش درست آشنا شوند.

این کتاب غنی از مطلب، خلاصه شده‌ی بخش ساسانی از مجموعه سه جلدی کتاب «ایران باستان» نوشته حسن پیرنیا (مشیرالدوله) است. که یک بار به وسیله مرحوم دکتر محمد دبیرسیاقی خلاصه شده است.

این بار به سبب سهولت در مطالعه به صورت کتابی جدا و در عین حال به وسیله خانم دکتر ایراندخت مرزبان ساده نویسی و ویرایش و با افزودن مطالبی لازم، مجدد چاپ شده است، تا به جایی که خواننده با مطالبی متفاوت مواجه خواهد شد. سنگینی واژه‌ها و اصطلاحات عربی خواننده را با فهم مشکل تاریخ مواجه می‌کرد، که با تبدیل و توضیح این کلمات به روانی متن و درک سهل مطالب بسیار افزوده شده است.